

БУЮР, СУВАРИК!

Чна гъеле хабар гайивал, алай йисан 15-октябрдиз райцентрда «Ахцегьрин ичерин Югъ» сувар киле фида. Мубаракрай! И йикъан экуьнахъ сятдин кӀудаз Ахцегьа, обелискдин патав, мугьмалар кьабулда. Чна ашкъи авай вирибуруз суварик теклифзава.

Тешкиллувилин комитет

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН
АДМИНИСТРАЦИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
«АХТЫНСКИЙ РАЙОН»

08.10.2021 г.

№ 210

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«О проведении праздничных мероприятий, посвященных празднику народной культуры «День Ахтынских яблок»»

В соответствии с Федеральным законом от 06.10.2003 № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», в целях стимулирования сбыта качественной сельскохозяйственной продукции, продвижения и популяризации местной продукции на внешние рынки, Администрация МР «Ахтынский район» - **постановляет:**

1. Провести 15 октября 2021 года с 10.00 до 15.00, в парке им.В.Эмирова праздничные мероприятия, посвященные празднику народной культуры «День Ахтынских яблок».

2. Утвердить состав оргкомитета по подготовке и проведению праздничных мероприятий, посвященных празднику народной культуры «День Ахтынских яблок» (Приложение 1).

3. Утвердить план проведения праздничных мероприятий (Приложение 2).

4. Уведомить надзорные органы о проведении праздничных мероприятий, посвященных «Дню Ахтынских яблок».

5. Рекомендовать начальнику МО МВД России «Ахтынский» Э.Ф.Ибрагимову в пределах своей компетенции: оказать содействие в обеспечении охраны общественного порядка и безопасности граждан во время проведения массовых мероприятий, посвященных «Дню Ахтынских яблок», а также провести дополнительные мероприятия по сохранности размещенных материалов и других материальных ценностей в парке им.В.Эмирова с 13.10.2021г. по 15.10.2021г.

6. Опубликовать настоящее постановление в районной газете «Новый мир» и разместить на официальном сайте Администрации МР «Ахтынский район».

7. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя главы МР «Ахтынский район» В.А.Агасиева.

Глава МР «Ахтынский район»
М.АБДУЛКЕРИМОВ
(С приложениями можно ознакомиться на официальном сайте МР «Ахтынский район»).

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА СОВЕЩАНИЕ

МУРАД ТУРИСТАР ЖЕЛБУН Я

Даш АЛИЕВ

12-октябрдиз райадминистрациядин активдин нубатдин совещание Ахцегь муниципалитетдин кьил Осман Абдулкеримва кьиле тухвана. Налогар кӀватӀунин гьакъиндай гаф ада райадминистрациядин экономикадин хиле кьилин пешекар Фариза Рашидовадиз гана.

– Налогар кӀватӀунай йисан тапшуругъар кьенин йикъан деллралди, эменнидай 64% (1437581 манат), чилин налогдай 38% (683766 манат) ва налогрин-бур тушир гьакъи 22 процентдин (145765 манат) кьилиз акъуднава. 1 миллионин 780 агъзур манат транспортдин ва 23232 манат страховой взносин буржар ваханва..., – лагана ада.

Ахцегь ЦРБ-дин кьилин дуктур Митгьадин Мурсалова районда коронавирусдин гьаларин гьакъиндай кьейд авурвал, эхиримжи гьафтеда анжах 7 дуьшуьш малум я, абурукай 3 кас «яру зонада» сагъарзава. Районгьилийриз рапар агъун давам жезва: 7808 доза вакцина атанва, 5476 касдиз (асул гьисабдай кьуллугъчийриз) рапар янава. Гила план-графикдиз бинедаллаз ва

СП-рин кьилерин куьмекдалди амай жемьатдиз рапар язава.

Райадминистрациядин кьилин заместитель Вадим Агасиев 15-октябрдиз кьиле тухузвай «Ахцегьрин ичерин Югъ» сувариз гъазурвал акунин месӀаладал акъвазна. – СП-ри са ичер ваъ, хуьре вуч гьасилзавагӀа, хуьруьнгьилийри квелди дамахзаватӀа, гьа шей-эр чпин майданрал гъурай, маса гузни жада..., – башламишна ада вичин рахунар. «Ичерин бренд арадал гъунилай алава, чи мурад райондиз туристар желбун я. И кар патал чаз вири мумкинвилер ава. Чи райондин чан алай ва гадарнавай хуьрериз, гьакӀ Къурагъиз, Эренлардал, Къурушдал яхдиз ва балкӀанраллаз фидай туристрин маршруттар акъудиз жада. СП-рин майданрал чпин хуьрерин тарих, культура кьалуриз милли парталар алай итимни дишегъли хъана кӀанда», – алава хъувуна райондин кьил Осман Магьмудовича.

Совещанидал гьакӀ чпин кьуллугърай малуматар гъаз районда газовый кьуллугъдин кьилин мастер Малик Эфендиев, Ахцегь, Рутул, Докъузпара районрин РВК-дин комиссар Рафик Мегамедов ва маса юлдашар рахана.

РД-дин АХЦЕГЬ РАЙОНДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ГАЗЕТ

1928-йисалай акъатзава

№41 (8801), арбе

12+

ЩИШИ ДУЬНЯ

13-октябрь, 2021-йис. Газет гьафтеда садра акъатзава.

Къимет 10 манат

ЯШАМИШРАЙ ЛЕЗГИ ЧІАЛ!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Фикирдиз къачурвал, 10-октябрдиз, Дагъустандин халкъарин меденият, милли чӀалар хуьнин юкъуз, Ахцегь райондин кьилин библиотекадин кӀелдайбурун залда Дагъустандин халкъдин писатель Къияс Межидован 110 йисан юбилейдиз талукъ яз дидед чӀал хуьнин «Лезги диктант» акция тешкилна. Залдавайбуруз (ам райондин администрациядин ва культурадин хиле кьуллугъчий-рив сиве-сивди ацӀанвай) диктант яз, райондин «Щийи дуьнья» газетдин кьилин редактор Д.Ш.Шерифалиева «Яшамышрай лезги чӀал» тӀвар алай вичин текст кӀелна. Диктантдилай вилик ада лезги чӀалан девлетдикай ва ам хуьнин важиблувиликкай итижлу суьгъбетна. Гуьгъуьнай, кьиле райондин культурадин управленидин начальник Къистер Гъаниевани аваз диктантдин иштиракчяр рагъметлу писатель Къияс Межидован кӀвализ-музейдиз фена, чӀалан мярекат гъана давамарна. Къилинди, абур Санкт-Петербургда авай чи ватангьилийрихъ галаз ачух эфирдиз-алакъадиз экъеӀуналди мярекат умуми кьайдадин пара итижлуди хъана. Къейдин, кьиле машгъур публицист Низамидин Къаинбе-гов, Дагъустандин лайихлу художник Октай Алирзаев ва са жерге маса ватанпересарни аваз абуру гъанани хъсан тешкиллувал аваз «Лезги диктант» акция тухузвай. (Шикилра: С-Петербургда лезги чӀалан мярекатдин иштиракчяр; Ахцегьа диктант кхьизва).

(диктантдин текст)

ЮНЕСКО-дин Генеральный конференциядин 1999-йисан 26-октябрдин къарардалди, 10-октябрь дуьньядин Халкъарин арадин дидед чӀал хуьнин Югъ яз малумарна. Дагъустанда и югъ чи халкъарин культурадинни чӀаларин сувар хьиз кьейдзава. Суварин серенжемрин сергьятра аваз чна, лезгийри, ингъе гила пуд лагъай сеферда яз «Лезги диктант» акция кьиле тухузва, вичи цӀи Къияс Межидован 110 йисан юбилейдиз талукъарнава. Сифте диктант 2019-йисуз СтӀал Сулейманан 150 йисан ва 2020-йисуз республикадин «Лезги газетдин» 100 йисан юбилейриз бахшнах.

«Дагъустандин Халкъдин писатель» тӀварцӀиз, «Гуьрметдин знак» ордендиз ва медалриз лайихлу хъайи Къияс Межидов иллаки тӀебиятдал, инсанрал рикӀ алай, кьени кьилихрин ватанперес тир. «Къашкъа дуктур», «Дагъларин деринрин булахар», «Хайи чилин таватар» романрин ва гзаф къадар повестринни гьикайяйрин автор, ам 1911-йисан 12-мартдиз Ахцегьа дидедиз хъана, 1974-йисуз кечмиш хъана, хайи ватанда кучуднава. Заридин тӀвар

халкъдин рикӀера эбеди авун яз, Ахцегьа адан сурал вичи гъеле чан аламаз гъазурай гуьмбет эцигнава, кӀвале музей туькӀуьрнава ва хайи ватанда адан тӀварунихъ куьче гала.

Чалакай рахайгӀа, инсаниятдин виридалайни зурба яратмишун чӀал я, дидед чӀал! Дидед чӀала халкъдин генетикадин диб, халкъдин ва чӀалан сирлу код ава. Чала чи тарих, адетар, культура хуьзвайвилай чӀал хуьнилай еке ватанпересвал авач. Гъавилий «чӀал дидеди, Ватан бубади хуьзва», «чӀал амай кьван

кьиле тухузва.

Чи ата бубайри агъзур йисарин кьене хвена кье чав агакъарнавай чӀалан девлет тележегдин несилприв лайихлудаказ вахгун, шаксуз, чи виридан буржи я.Чалакай ихтилат заз Расул Гьамзатован - вичин вири яратмишунар дидед чӀалалди кучей дуьньядин дережадин шаирдин - метлеблу гафаралди куьтягъиз кӀанзава: «Эгер зи дидед чӀал пака квахъдагӀа, зун кье рекъиз гъазур я». Яшамышрай лезги чӀал!

ЧИ ТАРИХДИН ИРСИНАЙ

ЛЕЗГИ ГАМАР ХУРУН КІВАЧЕЛ АХКЪУЛДУНИН МИЛЛИ ПРОЕКТ

(ПРОЕКТДИН ИЛИМДИН РУКОВОДИТЕЛЬ ШЕРИБАН ПАШАЕВА. КУЪРУЪ ЭКСКУРС)

(Эвел 39-40-нумрайра)

Лезги гамар хурун ківачел ахкълудунин кар, милли проект хъиз, 2020-йисан эвелра фикирда къунвай. Идалай къулхъ чна адан винел ківалахзава. Тарихчи яз, за Дагъустанда халкъдин сенятрин тарихдиз талукъ тир вири крар чирзава. Къилди къачуртла, халкъдин сенятрин тарихди ва Дагъустандин лезги района, гъақни Азербайжандин Кеферпата советрин гамарин фабрикайри еке итиж арадал гъизва. Идалайни гъейри, зун гамарин квадарнавай нехишар арадал хкунал машгъл жезва. И мураддалди, лезги халичайрин гележегдин каталог патал къадим заманадин нехишар ківатІзава. И кардихъ къетлен важиблудвал ава, гъикІ лагъайтІа советрин вахтунда лезги гамарин нехишар чирзавачир. Идаз акси яз, абур анжах умумиламишзавай ва тІварар дегишзавай.

Жуван госкъурулуш тахъуни лезгийриз сенятар чирдай ва вилик тухудай, чІехи Россиядин маса халкъариз хъиз, милли сенятрин бренд регистрция ийидай мумкинвал ганач. Идан нетижада «текдаказ амуқай ва гадарнавай 100 йисалай» чна халкъдин гъилин-тупун сеняткарвилерин вири хилер квадарнава. Абурукай лезги гамар хурун чи халкъдин таж я, ва и сенят Кавказда виридалайни къадимлуди я. Лезгийр Кавказда сумагрин гамарин сенят арадал гъайи халкъ я. Гъавилъй гамар хурун квадарна виже къведач. Ахтармишунрин нетижада зун гамар хуруна авай экономикадин гъаларин ва ам лезгийрин арада ківачел ахкълудунин, вилик тухунин гележегдин гъавурда акъуна. За жуван алатай макъалайра кхъейвал, гамар хурун ківачел ахкълудунин месэла советрин девирда ам несирилай несирилди фин къатІ хъун себеб яз эглеш ханва. Имни гъар гъи сенятдин хъайитІани кар алай къилин къуват я. Гъавилъй зун ахъгин фикирдал атана хъи, сифте нубатда, аялриз гъвечІи яшдилай эгечІна талукъ тир чирвилер гунив эгечІна кланда. И ківалахни гамар храдай карханаяр яратмишунихъ галаз санал къилиз акъудиз жада. И кар патал къетлен программа герек я.

Лезги гамар хурун ківачел ахкълудунин милли проектдал са шумуд кас желбнава. Вири абур чпихъ гамар хурунин рекъай еке тежриба авай пешекар устадар я. Абур гъақІ къадим заманадин халичайр цийи хъувунал, купІардай ва декоративный халичайрал нехишар авунал машгъл я.

Проектдикай вичикай са тІимил суьгъбет ийидалди, заз куьн адан технический директор Беси́ра Мусаевадихъ галаз танишариз кІанзава (шикилда ада цийи халичадин чешне туькІурзава). Проектда ада техникадин терефдиз руководство гузва. Ам гамар хурунин рекъай 50 йисан ківалахдин стаж авай къакъан дережадин пешекар я ва адахъ гамар храдай цехар яратмишунин рекъайни коммерциядин тежриба ава. Беси́ра Мусаевади 2004-йисуз Къиблепатан Дагъустандин лезги са шумуд хуьре – Миграгъа, Зизика ва Хивда гамар храдай 3 цех ачухна. И тежрибадикай куьрелди суьгъбет ийин. Лезгийрин арада гамар хурун текдаказ ва жуван хсуси такъатрихъ ківачел ахкълудиз кІан хъайи назик дишегълиди а вахтунда тамам игитвал къалурна. Адакай гъзфбуруз исятдани чизвач. За и кар вучиз къилиз акъатначтІа суьгъбетда. И дишегълиди вири 3 цехни ремонтна ва инра ківалахун

патал вири шартІар яратмишна. Ада чІехи къадарралди Бакудай ерилу гамунин гъалар хкизвай, технический шиклар туькІурзавай, цехра авай ксариз ківалах гузвай. Ихътин четин ківалах гъиле къун патал и дишегълиди вучиз жуьрэт авуна? Кар ана ава хъи, Беси́ра Мусаевади, уstad-муаллим яз, Туьркияда гъзф йисара ківалахна, девлетлу тежриба ківатІна.

Туьркверин терефди теклифуналди, ада и уьлкведин аялриз лезгийрин адетдин технологиядай сумагар храз чирзавай ва тежрибалу устадар патал мастер-классар гузвай. Гъа ина ада туьрквери лезги сумагдиз ийизвай итиж къатІана. Абуруз и техника чпизни чириз кІанзавай. Россиядиз хтуналди, Беси́ра Мусаевади Къиблепатан Дагъустанда гамар храдай цехар арадал хкун ва жуван халкъдиз квадарнавай надир сенят цийи кыилелай хкажунин карда куьмекар гун къетІна. И мурад кар къилиз акъудун патал еке кредитар къачуна. Ада лезги гам хурун ківачел ахкълудунин рекъай вичин алахъунар Хив хуьруьн лезги устадрилай башламишна. Ина ада гамарин фабрикадин гадарнавай цех арендадиз къачуна.

Беси́радин гафаралди, ам фабрикадин директордихъ галаз икърар хъайивал, (2004-йисуз инин директорвиле Р.Мегъамедалиева ківалахзавай) ам адан крариз къаришмиш жадач, вичизни анжах цехдин арендадай пул гуда. Б.Мусаевади гамар хурунин рекъай лезги устадар жагъурна, абурухъ галаз икърарар кутІунна, цехар ремонтна, абур чимивилел таъминарна. Б.Мусаевади устІарар материалралди, техникадин шикларалди ва герек тир вири маса шейъралди таъминарзавай.

Ківалах хъсандиз башламишна, сифте халичайр агалкъунралди маса гузни хъана. Ихътин агалкъунар акур Хивдин гамарин фабрикадин директорди бирдан ина ківалахзавайбуруз

зегъметдин гъақи, виликамаз меслят хъайивал, арада масад авачиз ваъ, анжах вичелай гун истемишиз эгечІна. Герек ада устадриз вичин гъисабунралди процентар къуналди дуллух пайин. Гамар храдайбур рази хъанач. Абуру Беси́ра Мусаевадивай, меслят хъанвайвал, арада масад авачиз зегъметдин гъақи къачун истемишна. Беси́ра четин гъалара гъатна. Хивдин фабрикадин директорди къетІадаказ процентар истемишзавай. Гамарин устадриз ихътин шартІаралди ківалахиз кІан хъанач ва вири ківалах и себебдалди акъвазна. Беси́ра Мусаевади Хивдин кархана патал серф авур къван вири харжияр ва зегъметар бада фена.

Къвед лагъай цех ада Миграгъа ачухна. Миграгъар вижевай чка я. Ам виликан девирда лезгийрин гамар хурунин меркезрикай сад тир. Сифте вахтунда цехдиз гъзф инсанар атана – 50 кас. Вири абур гамар хурунин рекъай тежрибалу устІарар тир. Абурухъ галаз цехда секиндаказ ківалахунин ва гъазур хъанвай халичайр тайинарнавай вахтара вахкунин гъақиндай икърар кутІунна. Герек тир вири материалар абуруз цехдиз гъизвай. Идалайни гъейри, Беси́ра Мусаевади цехда ремонтдин ківалахар къилиз акъудна ва ина зегъметдин къулай шартІар яратмишна. Амма гила ина маса месэла арадал атана. Кар ана ава хъи,

Миграгъа хуьруьн вири агъалийри гатфарихъ келемар цазвай ва зулун геждади абур и кардал машгъл тир. Беси́ра Мусаевадин гафаралди, вичивай Миграгъа гъамишалугъ яшамаш тежезвайвиликай ва ківалахрал гуьзчивал тухузвачирвиликай менфят къачуналди, гамар храдайбур ківалахдин графикар чІуриз, чпин хушуналди хуьруьн майишатдин ківалахрал физ башламишна. И кар себеб яз, халичайр вахкунин меслят хъанвай вахтар чІур жез эгечІна. Виликамаз зегъметдин гъақи къачунвай заказарни абуру вахтунда къилиз акъудзавачир. Инсанрихъ я жавабдарвал, я тешикллувал амуқнач. Гъа икІ, Миграгърин цехни агал хъана. И сефердани зиянар Б.Мусаевади вичин хивез къачуна.

Беси́ра Мусаевадин пуд лагъай алахъун Зизик хуьре хъана. Ам Къасумхуьруьн администрациядихъ галаз цех арендада къачунин икърар хъана. Вири виликанбур хъиз, инани гадарнавай цех къайдадиз хъана. Ада ківалах тийиз гъзф йисар тир. Ина ремонтдин ківалахар къилиз акъудна, дарамат чими авун патал пичер эцигна, гъар жуьре шейър гъана, инаг техникадин шикларалди таъминарна. Сифте инани цехдиз гъзф устадар атана ва абур еке гъевесдивди гамар храз эгечІна. Сифте килигайла вири хъсан тир. Амма са къадар вахтундилай цехдин къаравулчидихъ галаз алакълу месэлаяр арадал атана. Кар ана ава хъи, ада цехда авай вири шейър ва цех вични саки вичин хсусият яз гъисабзавай. Ада ківалахдиз манйивалзавай, гъар жуьре себебралди датІана къал-макъалар акъудзавай. Амма виридалайни аламат жадач кар ам тир хъи, маса гузвай халичайрилай къаравулчиди вичиз процентар истемишиз эгечІна. Ада а кардикай дахъ къазвай хъи, гуя цех вичин ихтиярда ава, чкадин властдин органра виринар адан муқъва-къилияр ава. Гъавилъй вичиз процентар гун тавуртІа, четинвилер арадал къведа лугъуз, ада къурхуяр гузвай.

Беси́ра Мусаевади адан акси румариз дурум гана ва къаравулчидиз процентар гуникай отказна. Амма са къадар вахтундилай са ни ятІани Зизикда тапан хабарар чуқІурна, гуя гамар храдай цехда ківалахзавай вирибуруз бейкарвилъй гузвай чпин пособиар мад хгудач. И хабар Къасумхуьруьн администрациядай къвезвай ва ада вири кар патал гъзф пис роль къугъвана. Нетижада цехдиз ківалахиз шадвилелди атай устадрик къалабулукъ акатна ва абуру бейкарвилъй гузвай чпин пособиар къахъуникай багъна къуна, ківалахдикай къил къақъудиз эгечІна. Устадрин дуллухар и пособирилай хейлин гъзф тиртІани, дишегълири сад-садан гуьгъуьналлаз цехра ийизвай ківалах тазвай. Нетижада цех агалуниз мажбур хъана.

Алава хъийин, 2021-йисан августдиз чна – Ш.Пашаевади, Б.Мусаевади, Ф. ва З.Асалиевайри Зизикрин хуьре авай цехдал къил чІугуна. Ина авай гъалар перишанбур тир: ханвай гуьзер, цлара хъиткъерар, кІанвай кІарасдин полар. Са залда гамар храдай 15 станок, муькуь залда муьрхуь къунвай ва чпи ремонт истемишзавай 16 станок авай. Гъа икІ вири чІанвай гъалдиз атанвай. Квез аквазвайвал, вири пуд дуьшуьшдани месэлаяр къенепатай эгечІзавай ва абуру вири ківалах тахъай мисал ийизвай.

Чна куьрелди квез Беси́ра Мусаевади Къиблепатан Дагъустанда 2004-йисуз гамар храдай цехар кардик кутунин алахъунрин гъақиндай суьгъбетна. Гъавилъй чна маса рекъай фин къетІна – къилдин ксарин ваъ, сад тир ва хъсандиз тешиклнавай къурулушдин рекъай. Вири ибурукай чна квез гележегдин макъалайра суьгъбетда. Идахъ галаз санал Беси́ра Мусаевадихъ Азербайжанда ківалахдин еке тежриба ава. Ина адахъ гъзф йисара Къусар шегъерда гамар храдай цех авай. Адакайни чна къведай сеферда суьгъбетда. Къусар – им къилдин ва гъзф важиблу тема я. Къиблепатан лезгийрин арада (Къуба ва Къебеле) гамар хурунин хел зайиф хъун къилдин макъалада ачухун кутугнава. ГъикІ лагъайтІа, абур виликай Россиядин империяда гамарин суьрсет виридалайни гъзф гъасилзавайбурун жергеда авай.

(КъатІама)

ДИДЕД ЧІАЛ ХУЪН

ГЪАР СА КАРДИХЪ ВИЧИН ВАХТ АВА

Гъемдуллагъ БАБАЕВ,
зегъметдин ветеран,
РД-дин культурадин
лайихлу работник

Алимри тестикъарзавайвал, эгер и ва я маса халкъдин чІал амуқ тавуртІа, адавай чІехи бубайрилай атанвай культурадин надир къетленвилер, адетар ва ивиарни къақъатда. ЧІал лагъайтІа, халкъдин асул ивирикай сад я. 21-асирдин эхирда дуьньядал алай чІаларин саки са пай къахъун мумкин я. И барадай гъвечІи халкъарин чІалар иллаки еке четинвилерал расалмиш жезва. Ихътин гъаларихъ галаз, гъелбетда, разивал ийиз жадач. Бъязи чІалар къахъунин вилик пад къун патал чи уьлкведа федеральный дережада тайин мураддин ківалах тухузва. Къилди къачун хъайитІа, уьлкведин Конституциядик чІалар хуьнихъ ракъурнавай алаварни куктунва. Малум тирвал, урус чІал чи уьлкведа государстводин чІал я. Идахъ галаз санал РФ-да милли республикайрин чІалар ва адетар хуьнизни гъар йикъан диъет гузва.

Къейдин, исятда уьлкведин гъвечІи халкъарин хайи чІалар хуьнин рекъай серенжемар къабулуник уьлкведин регионарни активнидаказ эгечІнава. Чарасузвални авачиз туш. ГъикІ лагъайтІа, къе гъвечІи халкъарин чІалар къахъуниз таъсирзавай хейлин себебар арадал атанва. Инсанрив гъеле гъвечІи чІавалай, лугъудайвал, «информациядин сел» агакъзава. Гъам аялрин ва гъамни чІехибурун гъилера мобильный телефонар ава, чи яшайишда интернетди мягъкем чка къунва, телевизордикайни чна гъар йикъан уьмуьрда гегъеншиз менфят къачузва, школайра тарсарни асул гъисабдай маса чІалал тухузва ва икІ мад. Ихътин шартІара чна чи хайиди тир лезги чІал хуьнин садрани рикІелай алудна жадач. Амма и важиблу месэладиз виридай ийизвай рафтарвал сад хъгинди туш.

Виридалай гъайиф чІугвадай кар ам я хъи, чи халкъдин бъязи векилири, эхиримжи вахтара чпин лап гъвечІи, лугъун хъи, сифте чІал акъатзавай аялриз хайи чІал ваъ, урус чІал чирзава. Са рахунни алач, чаз вирибуруз хайи чІал хъиз, урус чІални чир хъун чарасуз я. Амма, эвелимжи нубатда жуван дидед чІал чирна кланда эхир.

Инал заз чи уьмуьрдай анжах са мисал гъиз кІанзава. Са къадар вахт идалай вилик, гатун чими са юкъуз зун жуван бустанда майишатдин кеспийрал машгъл тир. Куьмедай къугъунарзавай аялрин ванер къвезвай. Са шумуд санал къугъувазай аялрин арада урус чІалал рахазвайбурун авай. За сифтедай «гатун вахт я, урус чІалал рахазвай аялар» шегъеррай чпин муқъва-къилийрин патав муьгъманвиллиз хтанвайбур хъун мумкин я лагъана, фикирна. Са тІимил вахт арадай фейила, за урусдал рахазвай аялар вуужар ятІа чирун къетІна. КилигайтІа, абур чи са къуншидин аялар яз хъана.

Гила цийииз школадиз физвай аялар урусдал рахаз акунди, дуьз лагъайтІа, зун тажубарна. Абурун диде ва буба жувал гъалтайла за абурувай винидихъ суьгъбет физвай месэладин патахъай хабар къуна ва жуван дидед чІал чир тавуна, маса чІалал артух фикир гун дуьз туширди лагъана. Амма абур зи гафарихъ галаз рази хъанач. Чпин фикирар тестикъариз алахъна. Къейдин, чпин гъеле школадиз тефенвай аялар урус чІалал рахаз вердишарзавай «къайгъудар» бъязи диде-бубаяр чеб гъатта къилин образованиени авачир инсанар я. Абурузни чпиз, зун инанмиш я, урус чІал хъсандиз чизвайди туш.

Гуььрметлу диде-бубаяр! Урус халкъдихъ «Гъар са кардихъ вичин вахт авайди я» лугъудай маналу ибара ава. Ам аялриз чІал чирунин месэладизни талукъ жезва. Куьне куь аялриз сифте хъсандиз дидед чІал чира. ЧІехи хъана мектебдиз фейила абуруз урус чІални чир жада. Инал ихътин са кардикайни лугъуз кІанзава: низ вичин дидед чІал хъсандиз чидатІа, адаз урус чІални, адет яз, хъсандиз чир жада.

САМУРВИЯР ГЪАР САНА

АМ ИНСАНРИ ГУЪЗЕТЗАВА

М.НАРИМАНОВ

Къисметди чи гзаф районгълияр виликан СССР-дин гъар жуьре республикайриз акъуднава. Имни кIвалахдай чкаяр бес тахъуних галаз алакьалу я. Хейлинбур гъа нира бинеламишни хъанва. Вичин ери-бине Ахцегърин хуьрай тир ва алай вахтунда вич Баку шегьерда яшамин жезвай хирург-офтальмолог Марият Мамедовна Султанова гъа ихътинбурукай сад я. И мукъвара ам вичин гъвечIи ватан тир Ахцегърин хуьруз хтанвай.

Марият Мамедовна Султанова 1976-йисуз аскервили кьул-лугъчиндиз хизанда дидедиз хъана. Ам «Вилерин азарар» пешедай медицинадин илимрин кандидат, духтур-офтальмолог, микрохирург, дакриолог, косметический хирург я. Мариятан буба рагъметлу Мамед Юсуфович Султановни духтур-офтальмолог, медицинадин илимрин доктор, профессор, медицинадин кьуллугъдин подполковник, отставкада авай полковник тир. Ада вишералди аскерриз агалкъунралди вилерал операцияр кьиле тухвана, абур жергедиз хъана.

Марият духтур 1993-йисуз Баку шегьерда авай Н.Нариманов тIваруних галай Азгосмедициститутдин педиатриядин факультетдик экечIна ва ада инаг 1999-йисуз агалкъунралди куьтягъна. 1999-2000-йисара Марият духтурди Баку шегьердин 3-нумрадин аялрин клинический больницада интернатурада кIелна. 2000-йисалай алай вахтуналди ада А.Алиеван тIваруних галай духтурин пешекарвал хкаждай Азербайджандин госинститутдин офтальмологиядин кафедрата духтур-офтальмологвиле кIвалахзава.

2005-йисуз М.Султановади «Аялрин яшда слезоотведенидин органрин патологиядин кьетIенвилер» темадай илимдин кIвалах кхъена. 2012-йисуз лагъайтIа, «Офтальмология» пешедай медицинадин илимрин кандидатвиле тIвар кьачун патал винидихъ кьалурнавай темадай агалкъунралди диссертация хвена. Марият духтур илимдин 42 макъаладин автор я. Абурукай 21 диссертациядин кIвалахдин тематиз талуьбуьр я. Ада илимдин 12 кIвалах кьесепатан уьлквейрин печатда чапнава (Россия, Украина, Молдова, Австрия, Греция, Туркия).

Тарифлу делил ам я хьи, Марият Мамедовна 2 изобретенидин автор, 6 изобретенидин соавтор я. Ада са шумуд сеферда Азербайджанда, Россияда, Туркияда, Австрияда, Украинада, Бельгияда ва маса уьлквейра офтальмологиядай кьиле тухузвай конференцийрин ва конгрессрин кIвалахра иштиракна. Ада нириз стендрин ва сивин докладар рекъе туна. 2008-йисуз М.Султановади Азербайджандин офтальмологиядин НИИ-да «Катарактадин фактоэммулсификация» тIвар алай курсар куьтягъна.

2009-2012-йисара М.Султановади Зальцбург шегьерда (Австрия) офтальмологиядин рекъай кьиле тухвай семинаррин кIвалахда активвилелди иштиракна. 2011-йисуз «Трансканаликулярная лазерная эндоскопическая дакриоцисториностомия» темадай Анталия шегьерда (Туркия) кьиле фейи духтурин пешекарвал хкаждай курсар бегъемарна. 2013-йисуз «Ботулинотерапия», «Контурный пластика», «Мезотерапия», «Биоревитализация» темайрай Киев шегьерда (Украина) курсар бегъемарна. 2014-йисуз Россияда «Трансканаликулярная лазерная эндоскопическая дакриоцисториностомия», «Диагностика, консервативное и хирургическое лечение патологии органа зрения у детей» темайрай Уфа шегьерда духтурин пешекарвал хкаждай курсар бегъемарна.

Гъайиф хьи, коронавирусдин пандемия себеб яз, Россиядинни Азербайджандин сергъятдилай Къве уьлкведи сергъятдилай алудзавайди анжах халкъдин майишатдин метлеб авай парар я. Ихътин шартIара Бакудинни Москвадин алакьа хуьзвайди анжах гъвадин транспорт я. Имни, гъелбетда, еке харжийрихъ галаз алакьалу я. Амма абурузни килиг тавуна, Марият духтур и йикъара, чна винидихъ лагъайвал, вичин гъвечIи ватан тир Ахцегъиз хтанвай. Ам хайи чилел тамам кьве гъафтеда хъана.

Къейд ийин, Марият духтур гъеле Бакуда ам аз азарлуьрин патай гзаф кьадар зенгер кьезвай. Ингъе гъавилий ам Ахцегъиз хтун абур патал халис савкъват хъана. ГъикI лагъайтIа, ам инсанри сабурсуздаказ гуьзетзавай. Ахцегъа хъайи вири вахтунда адан патав азарлуьр атун тавур са югъни хъанач. Духтурдин патав гъатта кьуншидал алай хуьрерайни азарлуьр кьезвай. Вахтунин кьитвилезин килиг тавуна, ада, садазни ваъ талгъана, вири кьабулна. Тарифлу делил ам я хьи, Марият духтурди кьабулал са азарлудивайни, вичин рагъметлу бубади хъиз, пулдин такъатар ва маса шейэр тIалабнач.

М.Султановадин патав илаки райцентрдай гзаф кьадар азарлуьр атана. Абурун жергеда Самур ва Сегьерназ Султановар, Жасмина Генжалиева, Султанат Алимова, Рукъуят Юзбегова, Мислимат Мурсалова, Низам Насруллаев, Фатимат Султанова, Фатима Мамедова, и цIарарин автор ва хейлин масабур авай. Духтурди виридаз чпихъ авай азардин рекъай рази жедай меслятар гана, очкийрин рецептар кхъена, вилера цадай стIалар тайинарна ва операцияр галай азарлуьриз мумкинвал хъанмазди чкадал атун теклифна. Кьилдин ксариз лагъайтIа, стационарда кьаткунин теклиф гана.

Вири азарлуьри ва абурун мукъва-килийри Марият духтурдиз рикIин сидкъидай алхишзавай ва адахъ чандин сагъвал хъун тIалабзавай. Чунни и гафарик шерик жезва. Къуй Марият Мамедовнади хъандин сагъвал, уьмуьрдин таъминвал ва чилел виридалайни инсанпересвилеинди тир духтурвилеин пешеда мадни акун алай агалкъунар хуьрай!

ЗУЛУН ПРИЗЫВ

БАТАН ХУЪН ПАК ВЕЗИФА Я

Рафик МЕГЪАМЕДОВ,
Ахцегъ, Докъузпара ва Рутул
районрин военный комиссар,
подполковник

Аскервиле кьуллугъун сагълам гъар са жегъил гададин пак буржи я. РФ-дин Конституциядихъ, 1998-йисан 28-мартдиз кьабулал 53-нумрадин Федеральный закондихъ, Россиядин Президентдин Указдихъ ва уьлкведи Оборонадин Министрдин приказдихъ галаз кьадайвал, алай вахтунда РФ-да агъалийриз аскервили кьул-лугъдал эверунин нубатдин кIвалах башламишнава. Призывдин комиссия вичин кIвалах 1-октябрдиз эгечIна 30-декабрдиз давамарда. Призывдин комиссиядик райондин муниципалитетдин администрациядин, РУО-дин, райондин кьенепатан крарин отделдин, ЦЗН-дин, жегъилрин крарин ва спортдин отделдин, агъсакъалрин ва аскервиле кьуллугъзавайбурун бубайрин Советрин, аялринни жаванрин аскервилини ватанпересвилеин «Юнармия» гъерекатдин штабдин векилар кьва.

Аскервиле кьуллугъиз сифте нубатда чпихъ кьилин образование авай, военкоматри ракъруналди ДОСААФ-дин автошколар куьтягнавай сагълам жегъилар

ракъурда. Тешкилуни экстерриториальный кьайдадал амал авуналди чи призывникар уьлкведи вири регионриз рекъе твада. Аскервили кьуллугъдал фин патал командир кутунвай жаванар Махачкъалада авай республикадин сборный пунктуниз ракъурда. Ана абуруз аскервили лек-парталарни гуда.

Алай вахтунда гъар са призывник патал виче адан хуси делилар кьалурнавай электрондин карта гъазурзава. Цинин йисан зулун призывдин вахтунда чинай 70 кас кьван жегъилар армиядин жергеьриз ракъурда. "Аскервили мажбуьрмадин ва аскервили кьуллугъдин гъакъиндай" РФ-дин Федеральный закондин 24-статьядин бинедаллаз призывникдиз хизандин ва сагълам-вили гъалдиз килигна, эгер ада са

гъина ятлани кIел ийиз хъайитIа, аскервиле кьуллугъуникай азадзавай тайин вахт хгузва. Коронавирусдин инфекция чукIунихъ галаз алакьалу яз жегъилриз аскервили кьуллугъдал эверунин серенжемар кьиле тухудайла маскайрикай ва бегълейрикай менфят кьачунни рикIелай ракъурна жедач. Призывникар аскервиле кьуллугъдай чкайив агакьдалди абурув чеб хаталу и азардикай хуьдай шейэр хъун лазим я.

Чи районда аскервили кьул-лугъдин чкадал альтернативадин гражданин кьуллугъ ийиз кIанзавайбуьр авач. Къейдин, чи райондин военный комиссариатди гъар йисуз контрактдин бинедаллаз аскервиле кьуллугъун патал 50 кас кьван жегъилар хкъзава. Аскервиле кьуллугъун – им бязибур патал цийи дустар жагъурдай, цийи пеше чирдай мумкинвал я. Бязибуруз лагъайтIа, аскервиле кьуллугъун вири уьмуьрдин кардиз элкъезва. Батан хуьн чин пеше яз хкъзавай ксариз вирина гъамиша дериндай гъуьрметзавайди я. Абур, шаксуз и кардиз лайихлуни я. Гъуьрметлу призывникар, чна куьне кьуллугъдай аскервили частарин командирин патай анжах чухсагъулдин ва тарифдин чарар гуьзлемишзава! Къез хъсан рехъ хуьрай!

ОПЕРАТИВНО-ПРОФИЛАКТИЧЕСКОЕ МЕРОПРИЯТИЕ «НЕЛЕГАЛ 2021»

Эльдар МАГОМЕДОВ,
инспектор МП МО МВД России
«Ахтынский», старший лейтенант полиции

В целях стабилизации миграционной ситуации, повышения эффективности борьбы, предупреждения, выявления и пресечения правонарушений и преступлений в сфере миграционного законодательства в период с 11 по 18 октября 2021 года на территории Республики Дагестан проводится второй этап оперативно-профилактического мероприятия «Нелегал 2021».

Целью проведения данного мероприятия является пресечение незаконного привлечения и использования иностранных работников организациями (работодателями), перекрытие каналов незаконной миграции и торговли людьми, выявление незаконно пребывающих иностранных граждан, обеспечение правопорядка и миграционной стабильности.

Во избежание недопущения нарушения гражданами РФ, привлекаемыми к трудовой деятельности иностранных работников, а также иностранных

граждан, проживающих на территории обслуживания с нарушением сроков пребывания и по недействительным документам, а также с неурегулированным правовым статусом, просим своевременно обратиться в миграционный пункт МО МВД России «Ахтынский» для обеспечения законного нахождения иностранных граждан на территории обслуживания и осуществления иностранными гражданами законной трудовой деятельности.

МО МВД России «Ахтынский» напоминает жителям, что, осуществляя фиктивную регистрацию или постановку на учет иностранных граждан и лиц без гражданства, вы способствуете сокрытию совершения преступления.

Уважаемые товарищи, кто располагает какой-либо информацией о незаконном проживании, пребывании или осуществлении трудовой деятельности иностранными гражданами или лицами без гражданства, просим Вас незамедлительно сообщить об этом в дежурную часть отдела полиции по номеру 8-928-802-47-53 или в миграционный пункт по номеру 8 (87263) 23-0-13.

В отопительный сезон увеличивается количество происшествий из-за нарушений правил пожарной безопасности при неправильной эксплуатации или неисправности печного оборудования, газовых отопительных приборов. По статистике, порядка 60% людей на пожарах погибает по причине отравления токсичными продуктами горения. Ядовитый бесцветный газ не имеет запаха, поэтому выявить его наличие и оценить

СОБЛЮДЕНИЕ ПРАВИЛ ГАРАНТИРУЕТ БЕЗОПАСНОСТЬ

концентрацию во вдыхаемом воздухе без специальных приборов невозможно. Первыми тревожными сигналами отравления продуктами горения являются головная боль, головокружение, шум в ушах, слезотечение, тошнота, затруднение дыхания, першение в горле, сухой кашель.

МЧС России по Республике Дагестан акцентирует внимание граждан на профилактике пожаров. Причинами тяжелых последствий могут стать, к примеру, трещины в печной кладке или засоренный дымоход, а в городских квартирах - использование газовых плит для обогрева. Для предотвращения отравления угарным газом необходимо использовать только исправное газовое оборудование и своевременно производить его про-

филактическое обслуживание. В домах с печным отоплением важной профилактической мерой является периодическое проветривание помещений, исправность вентиляции, а также необходимо контролировать положение печной заслонки. В гараже нельзя находиться при работающем двигателе автомобиля.

Напоминаем, что присоединять газовые приборы, а также производить их замену имеют право только специалисты газового хозяйства при наличии лицензии на выполнение данных работ.

ОНД И ПР №14 ПО МАГА-РАМКЕНТСКОМУ, АХТЫНСКОМУ, ДОКУЗПАРИНСКОМУ И РУТУЛЬСКОМУ РАЙОНАМ УНД И ПР ГУ МЧС РОССИИ ПО РД

МАВЛИДРИН ВАРЗ

И мукъвара, 5-октябрдиз, са межлисдал чун Ахцегърин Жумямискиндин имам, райондин имамрин Советдин председатель, гъажи Абдулашим Абдулгъашумовахъ галаз гуьруьш хъайила (анал Гъажи Абдулкерим Абдулкеримов, карчи Руслан Сулейманов ва маса юлдашар алай), ихтилат чи газетдикай, адан куьмекдалди жегъилриз диндин, эдеб-ахлакъдин тербия гунин месэладикай кватна.

«Дугъриданни, эхиримжи вахтунда «Цийи дуьнья» газетдин тиражни еке хъанва ва ана чи халкъдин яшайишдин, тарихдин, культурадин, тербиядин важиблу месэлайрай чпел фикир желбдай куьруь-куьруь макъалаярни ава. Гъавилай къе чи газетдиз парабур итиж ийизва. Месела, «Имамдин гаф-вяз» рубрикадик кваз жедачни гъафтеда садра чазни халкъдихъ галаз газетдай рахадай мумкинвал гайитла», - теклифна Гъажи Абдулашима. И хъсан теклиф разивилелди къабулуналди, ингъе, чна гъа рубрикадик кваз имамдин сифте гаф-вяз гузва, бур.

- Бисмиллягъи рагъманни рагъим. Пака, 6-октябрдиз, мусурманрин пак Рабби уль-авваль варз алуькзава. Исламдин (лунный) календардин пуд лагъайди тир и варз лап метлеблу ва хийирлубурукай сад я. ГъикI хьи, и вацран 12-юкъуз, ислендиз, Аллагъ-таалади (шукур хъуй Вичиз) дуьньядал вич виридалайни хъсан инсан тир Мегъамед пайгъамбар (с.а.с.) яратмишна ва гъа и вацра Ам экуь дуьньядилай хутахна. «Чна вун дуьньяйриз регим яз рекъе тунва», - лагъанва пак Къуръанда. Пайгъамбар жедалди дуьньядал кьур акъалтна, бегъер-берекат квахъна, инсанар еке азиятрик, гъелеквилек квай. Пайгъамбардихъ (с.а.с.) галаз хъуьгуьл марфар - мублагъвилер хтана, гъа йифиз Аравиядин гъа вилаятда 40 эркек аял хана ва инсанриз са жерге маса мажузатар-аламатар акуна. Куьрелди, Мегъамед пайгъамбар (с.а.с.) чилел агунин гъуьрметдай, шадлухдай вири тлебатдиз, алемриз, дуьньядиз хвеши хъана, абур цийи-цици хъхъана.

Рабби уль-аваль варз - им Мегъамед пайгъамбар (с.а.с.) дидедиз хъунин шадлухдай кьурмишзавай мавлидринди яз гъисабзава. Дугъри я, сифтедай Пайгъамбарди (с.а.с.) вичини адан юлдашри-асгъабри мавлидар авун адет тушир. Гуьгъуьнай алимри им мусурмандин мягъкемарзавай, Пайгъамбар (с.а.с.) рикел хкизвай, адан хуш къилихрикай рахадай, инсанриз

ам пара кланарзавай, гъар йикъан куьтыгъ тежер кат-калтугунрикай са геренда азад хъана, Аллагъдиз ибадат ийидай, дуьньядин гъаларикай фикирдай, диндин чирвилер къачудай, инсанри са суфрадихъ ацуьна фу недай, каш-мекъ ийидай хийирлу мяркекат тирди тестикъарна, тухуз эгечIна. Аламатдин кар я, фад алатай гъа яргъал вахтара (1400 йис вилик) Пайгъамбардиз (с.а.с.) шерикзавайбуруни асгъабри туькьуьриз, лугъуз хъайи бейтер, салаватар, назмаяр ва мавлид тухунин къайдаяр чи рагъметлу бубайри хвена, чав агакъарнава. Бязи са халкъари абур чпин чIалариз элкьуьризни эзберзава. Къе чи буржини абур гъа авайвал несилриз тун я. ИкI мусурман уммат сад ва диндал мягъкем жезва.

И вацра чаз гъар юкъуз мавлидар ава (Аллагъди къабул авурай). Анрал хизан, мукъва-къилиярни къуншияр берекатлу са суфрадихъ кIватI жезва. Пайгъамбардин (с.а.с.) уьмуьрдикайни крарикай рахазва, Адан тарифарзава. Жегъилриз капI ийиз чирзава, диндин, эдеб-ахлакъдин тербиядин насигъатар гузва. «Гъакъикъатдани, Аллагъди ва Адан малаикри Пайгъамбардиз (с.а.с.) хийир-дуьа ийизва. Я инанмишбур! Куьнени вирида санал ам хушвилелди тебрик ая, хийир-дуьа ая», -лугъузва Аллагъ-таалади.

КАМАЛДИН ХАЗИНАДАЙ

Метлебдиз, манадиз кьеривилин нукъсан бязи ораторри яргъияр авуналди алудда.

Ш.МОНТЕСКЬЕ

Тимил гафаралди гзафдакай лугъун – им чIехи акъулдин тафаватлу лишан я; акъулсузди гзаф рахада, амма са затIни лугъуз жедач.

Ф.ЛАРОШФУКО

КичIевилай ва я регъуьвилай кисна акъвазайтIа, рикIе далдаламиш хъанвай гаф яргълалди гъакI (къах хъана) амуькардавай зайиф жеда.

АПУЛЕЙ

Акьуллуданни сефигъдин арада авай тафават тек сад я: сифтегъанда гъамиша фагъум-фикирда, ахпа кьериз-цIаруз хъиз лугъуда, кламашда фагъум-фикирдач, лархна лагъана тада.

В.КЛОЧЕВСКИЙ

Гафуни фикир къалурда: фикир гъавурда акъан тийидайди ятIа, гафни гъахътинди я.

В.БЕЛИНСКИЙ

Къазалийрин ГЪАСАН

ВУЧ ЗАВАЛ Я?

Вуч завал я атанвайди,
Садан кьилни акъат тийир.
Вуч завал я чаз ганвайди,
ШайтIандилайни алчах тир.

Ковид лугъудай зегъримар,
Инсандин кьил атанвай нез.
Галукъайла ийида цIар,
Къачуз тежез вавай нефес.

Я хийир жезмач, я шийир,
Лап кларабда кичI ацукъна.
Квахънава ийир-тийир,
Пагъ атIана чун амуькна.

Палатаяр ацIанва къе,
«Яру зонаяр» ачухна.
Вакцинани ягъа куьне,
Регътвилайкай умудна.

Аллагъдик чи умудар кваз,
Белки икI чаз дарман хъайтIа.
Ковид-зегъер алатна фаз,
Мад чун чаз мугъман хъхъайтIа.

ИКИ ХЪАЙЛА ВУЧДА ВУНА?

Квахъайла гъалаллу мал,
Гъалтайла вич масадал,
Хуьз хъайла кIвале тIунал,
ИкI хъайла вучда вуна?

Больницадиз фейи чIавуз,
ТIарзвай на чка къалуз,
Гъил къада: пул це лугъуз,
ИкI хъайла вучда вуна?

Пенсия хкажна манат,
Багъа из гъуьр – пуд манат.
Пулдихъ тахъайла къамат,
ИкI хъайла вучда вуна?

Гъар нямет авуна битмиш,
Гъамбардал кIватIна емиш,
Базарда тавур саймиш,
ИкI хъайла вучда вуна?

Къуранва лугъуз ви къуьл,
Къуншиди кутурла вил,
Къве чин алаз къурла гъил,
ИкI хъайла вучда вуна?

ЭкъечIайла паб йифиз,
Экуьнахъ хтайла кIвализ,
Виридалай вич уьзягъдиз,
ИкI хъайла вучда вуна?

ЖЕГЪИЛ ТИР ЗУН

Ирид чIурал элкъведай,
Вахтар авай яман тир.
Тик синерай экъечIдай,
Зирек жегъил-жаван тир.

Вахтар физва фад вилик,
Къулухъ туна жегъилвал.
Чулав цIар кумач кьилик,
РикIе ава кагъулвал.

Са карни текъвез гъилий,
Сагъламвални зайиф жез,
Агъзур хиял физ рикIяй,
Ийфен ахвар Тимил жез.

Уьмуьр физва виликди,
Чанда амаз шад гъевес.
Элкьуьр жедач къулухъди,
Ви гъарайдин къвевач сес.

Дуьньядин туш аламат,
Чи жегъилвал чаз хъайи.
Инсандин я аманат,
Уьмуьр яшамиш хъайи.

ВИЛ АТIУДАЧ

Экуьнахъ гъар сегъердиз
Зун дагъларив рахазва.
Ачух жез дагъдин клукIвар,
Лацу маргъал цIразав.

Ачух я дагъдиз рекъер,
Бубайри кIвач эцигай.
Серинрив гума живер,
Гъеле хъуьтIуьз ацукъай.

Ачух я дерин кламар,
Гъарнай булах авахъиз.
Рагъул я бегъем ятар,
Самур вацIук акахъиз.

Ашукъ я зун дагъларал,
Руьгдик лувар кутазвай.
Ана ава дидедин чIал,
Лезгидалди рахазвай.

Цуьк акъудай яйлахда
КIанда ксуз, ацукъиз.
Чим гудай куь къужахда
КIанда гъамиша амуькиз.

АтIудач квехъай зи вил,
Хайи дагълар къакъан тир.
Дамахда вал за, лезги чил,
Къагъриманрин макан тир.

ДЕРТ

Гъар инсандихъ дуьньядал и
Гъардахъ вичихъ дерт ава са,
А дердер арадал къверн
Уьмуьрдин себеб ава са.

Хъверни ида рикIеваз дерт,
Перишанвал къалурдач гъич,
Гъар са кардал жеда ам мерд,
Дарих инсан лугъудач вич.

Эбеди туш дуьньядал чун,
Къуран тийир авач цуьквер,
Масадакай чIурукIа рахун,
Куьз герек я пехилвилер?!

Вилера гъатда хъен гъамун,
Дерт течиз икI амуькдач вун.
И дуьньядал дертлу тахъун –
Аллагъди чаз еке пай гун.

БУБАЙРИН КИМ

Акурла заз бубайрин ким,
РикIе гъатда ракъинин чим.
Сирдин дуст тир хайи хуьруьн,
Хабардар вич гъар са кардин.

КIватIал жедай вири санал
Чи бубаяр галаз кавал.
Гъар са меслят ийиз гъанал,
Чирдай хуьруьн гъални агъвал.

Хъана шадвал, мелни-мехъер,
Жедай кимик зарафат, хъвер,
Чи къегъалри ийир къуьлер,
Чанда аваз ашкъи, сирер.

Тимил хъанач пашманвилер,
Дяведин акуна дердер.
Эхна вири цIар, мекъер
Яратмишна цийи цуьквер.

Багъа я заз ви гъар са къван,
Руьгъер рахар къведай чаз ван,
Дегтиш хъайтIан девир гъикъван,
Амуькда ким – бубайрин тан.

ЧИНАЛ ХЪВЕР АЛАЗ ХЪУРАЙ

КIвалай фад экъечIайла,
Кимелай элечIайла,
Салам гуз рахадайла,
Чинал хъвер алаз хъурай.

Яргъай дустар акурла,
Балайрикай жузурла.
Саламат я лугъурла,
Чинал хъвер алаз хъурай.

КIвалахиз авай чIавуз,
Тирла вун бегъем ялгъуз,
Чимел квай серин юкъуз,
Чинал хъвер алаз хъурай.

Авуна са арифдарвал,
Хуьдайла на инсанвал,
Лугъудайла авайвал,
Чинал хъвер алаз хъурай.

Гад, гатфар мелер хъурай,
Шадвилер мехъер хъурай,
Гъар са кар иер хъурай,
Чинал хъвер алаз хъурай!

Юсиф САРКАРОВ

ЧИ ДАМАХ АХЦЕГЪ ВАЦI

(Шиир ва шикил гъевескар
эколог

Юсиф САРКАРОВАНБУР я)

ВацI гурлу я, ятар рагъул,
Авахъиз физ, я лап бул,
Чархун муькъуьн кланикай,
Чи мугъманрин виликай.

Адан къати сесини
Самур дере къачунва,
Экуьн ярар – ракъинив
Нурламишиз гатIунва.

Чи булахрин Самур вацI,
Каспи гъуьлуьн дам я вун
Акахъзавай вак Ахцегъ вацI
Чи дарман, дамах я вун.

Цийи дуьнья

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация
Ахтынского района
Республики Дагестан
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
**368730, РД, Ахтынский район,
с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.**

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.

Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз.

Заказ № _____